

дълбоко, смъртелно, неисцъримо зло. Той не е противенъ само на известни нѣща, но е противъ всичко, а най вече е противенъ на най благороднитѣ нѣща: какъвѣто законъ и да е, какъвѣто редъ и да е, каквато причина и да е, каквато мѣрка и да е—всичко е нетърпимо за него; той разваля, защото обича да разваля; у него има една известна гордостъ да играе ролята на сатана, и нищо друго не му е толкова угодно колкото да се нарича дяволъ. Но той се уморява отъ тѣзи странна и буйна роля, отъ тѣзи горделиви и немошни усилия. Побѣденъ, отблъснатъ, съмнѣвающъ се отъ себе си, той си отмъстява съ пронията.

Иронията е добра и здрава когато унижава глупостта: то е иронията на Сократа и Паскала. Но има едно суха, лѣдена, зла ирония, една ирония която никога не се смѣе и която осмива най чиститѣ идеи и най скръбнитѣ нѣща: то е иронията на Кандида, на Мефистофела и на Донъ Жуана. Тѣзи ирония е една отъ отличителнитѣ черти на нашето време; и иие не отдавна видѣхме единъ отъ най прочутитѣ разрушители въ наше време да пѣе единъ видъ химна на иронията, като на една нова музѣ.

Когато духътъ на съмнѣнието исита всичко и исчерпи дори и горчивото цвѣте на иронията, за душата не остава друго освѣнъ изборътъ мѣжду двѣ нѣща: самоубийството или сладострастието. Онѣзи, у които е останжло още нѣщо гордостъ, прѣдпочитатъ смъртта; онѣзи, у които не е останжло нищо, ставатъ роби на златото и лицемѣри на добродѣтелята.